

SVĚTLO

TÝDENÍK MATICE CYRILOMETODĚJSKÉ

15. ČÍSLO / XXXIII. ROČNÍK

24 Kč • 1,10 €

13. DUBNA 2025

Z obsahu:

Ježíš hledá srdce poddajná a transparentní

Homilie papeže Františka
při mši svaté s kněžími
a zasvěcenými osobami
30. července 2016,
kostel sv. Jana Pavla II.
v Krakově
- strana 2 -

Poslušný Král

Zamyšlení nad
liturgickými texty
Květné neděle (cyklus C)
Bratr Amadeus
- strana 3 -

Svatý Lev IX.

Libor Rösner
- strana 4 -

Papežův pozdrav českým poutníkům národní pouti v Římě

- strana 5 -

O zdroji hříchu a ateismu

- strana 6 -

Nejsvětější krev Páně

(3 - dokončení)

- strana 8 -

Neděle Božího

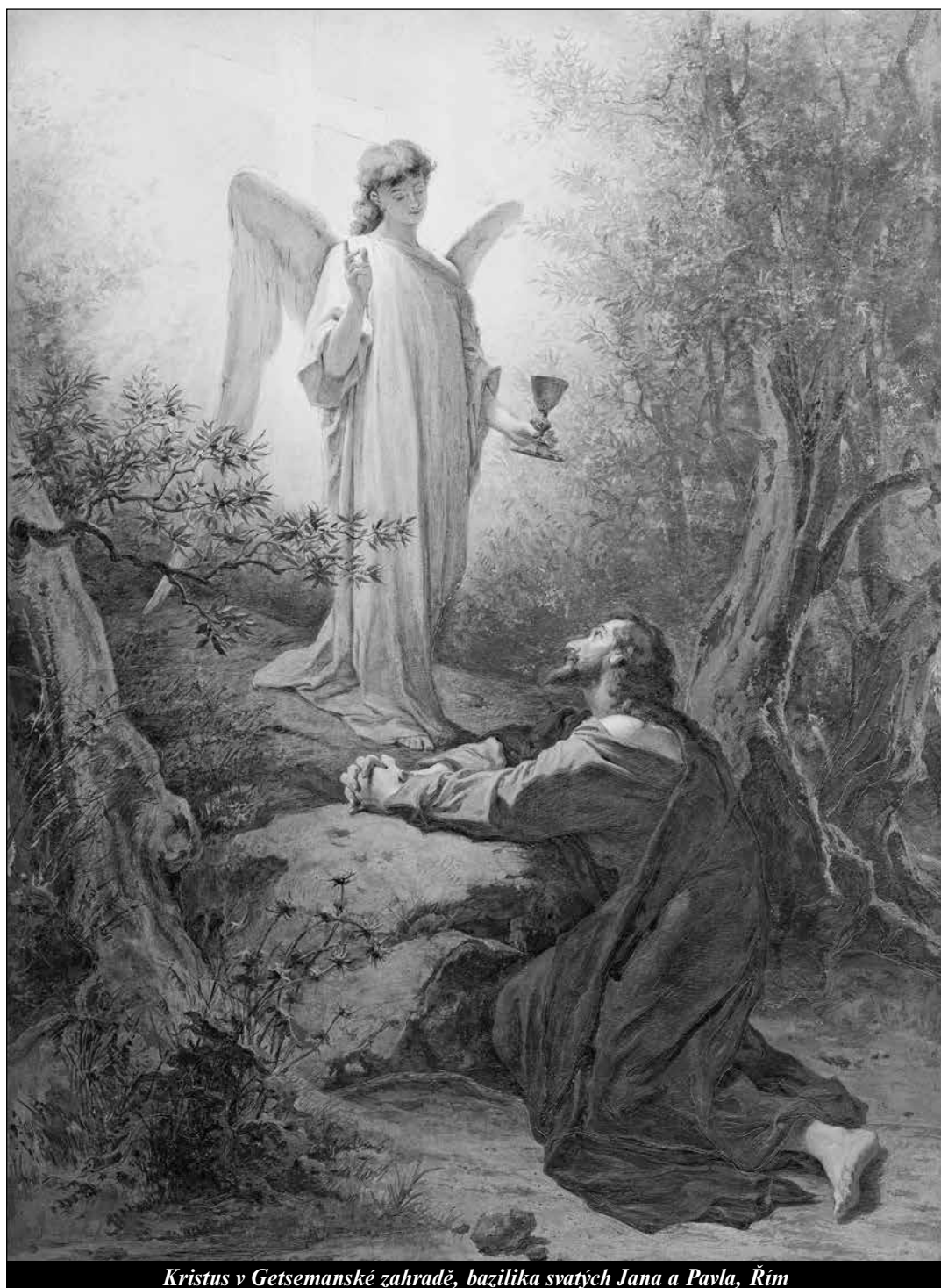
milosrdenství

- strana 9 -

Chléb svaté Zity (17)

Silvia Koscelanská

- strana 11 -

Kristus v Getsemanské zahradě, bazilika svatých Jana a Pavla, Řím

O zdroji hříchu a ateismu

Stvoření světa a vesmíru je ohromujícím důkazem nezištné lásky Boha, jenž z ničeho povolává vše k bytí. Stvořením člověka zve Bůh Stvořitel ke společenství lásky se sebou. Touží se s ním tímto způsobem podělit o plnost svého štěstí.

Jestliže je vše, co Bůh učinil, dobré, odkud se tedy bere zlo? Proč je pro mnoho lidí zlo atraktivnější než dobro? Na tyto otázky odpovídá Bůh v Bibli příběhem o prvotním hříchu. Abychom mu správně porozuměli, je třeba nejprve pochopit, co znamená, že člověk byl stvořen k obrazu Božímu a podobě Boží.

Obraz a podoba Boží v člověku

Z Pisma svatého se dovídáme, že Pán Bůh člověku osobně vdechuje svůj život (srov. Gn 2,7). Ukazuje to na výjimečnost člověka, na specifický vztah, který ho váže se Stvořitelem, kvalitativně jiný, než jaký má Bůh s jinými stvořeními. O výjimečnosti člověka svědčí rovněž zmínka, že byl stvořen jako Boží obraz a k Boží podobě (srov. Gn 1,27). Znamená to, že člověk má rozum, svobodnou vůli a schopnost milovat Boha a ostatní lidi.

Papež Jan Pavel II. vysvětloval: „*Obrazem Božím a podobou Boží se člověk stal nejen samotným lidstvím, nýbrž i skrze společenství lidí, jež od počátku tvořili muž a žena. Člověk zrcadlí Boha nejen v aktu samoty, nýbrž i v aktu společenství.*“ K podstatě lidství tedy patří rozumovost, svoboda a schopnost vytvářet společenství lásky. Muž a žena mají ve své různosti vytvářet jednotu chtěnou Bohem (srov. Gn 2,24). V tomto společenství se projevuje obraz a podoba Boží. Nicméně těm, kdo „*nežijí v manželství, protože se ho zřekli pro království nebeské*“ (Mt 19,12), nahrazuje společenství manželů jiná forma společenství, kterou představuje církev svatá.

Člověk je jediným tvorem, kterého Bůh vybavil rozumem a svobodnou vůlí a uschopnil ho k vytváření společenství lásky. Obraz a podoba Boží v člověku ukazuje na to, že v sobě má základní potřebu dialogu lásky s Bohem a ostatními lidmi. Každý člověk má v sobě na jednu stranu zakotveno vědomí své jedinečnosti, neopakovatelnosti, na stranu druhou potřebu společenství. Má v sobě zakotvenu potřebu dávat i dostávat, ne-

bot „*člověk, jediný tvor na zemi, kterého Bůh chtěl pro něho samého, může sám sebe plně nalézt jen v opravdovém darování sebe samého*“ (II. vatikánský koncil, *Gaudium et spes*, 24). Největším omylem a neštěstím lidí je egoistické uzavření se do sebe a pocit vystačit si se sebou samým. Osoba dosahuje plnosti vyloženě jen skrze lásku čili skrze nezištné darování se lidem v Kristu a prostřednictvím Krista. Je tedy nemožné dosáhnout plnosti lidství a plnosti štěstí bez sjednocení se s Kristem a jeho mystickým tělem, kterým je církev svatá.

Člověk je ze své přirozenosti otevřený k dialogu lásky. Tím, co tvoří jedinečnost a neopakovatelnost jeho osobnosti, je specifický vztah lásky spojující ho s Bohem. Svátý Jan Pavel II. napsal: „*... člověk sám dostává ve svém lidství zvláštní dar – to, že je »obraz Boha« a jemu »podobný«.* To znamená nejen rozumovost a svobodu jako vlastnosti, které vytvářejí lidskou přirozenost, ale hned od začátku i schopnost utvářet osobní vztah s Bohem, jako »já« a »ty«, a tedy schopnost smlouvy, která vzniká při spásanosném sdělování se Boha člověku.“ (*Dominum et vivificantem*, 34)

Situace člověka v ráji

Pro člověka stvořeného k obrazu Božímu a Boží podobě být šťastným znamená být milován. Ráj je symbolem tohoto prvotního štěstí. První lidé v ráji věřili a byli přesvědčeni, že pouze z Boha čerpají to všechno, co potřebují k životu a ke štěstí.

Každý jedinec má svůj ráj, jímž je svědomí, a strom „*poznání dobrého a zlého*“, jímž je vrozený mravní zákon. „*V hlubinách svědomí odkrývá člověk zákon, který si sám neukládá, ale který musí poslouchat. Jeho hlas ho stále vybízí, aby miloval a konal dobro a vyhýbal se zlu, a když je třeba, promlouvá k sluchu jeho srdce: toto dělej, tamto nedělej. Neboť člověk má ve svém srdci zákon vepsaný Bohem; v poslušnosti vůči němu spočívá jeho důstojnost a podle něho bude souzen. Svědomí je nejtajnější střed a svatyně člověka; v ní je sám s Bohem, je-*

hož hlas mu zaznívá v nitru. Prostřednictvím svědomí si podivuhodným způsobem uvědomuje zákon, který splňuje milováním Boha a bližního.“ (*Gaudium et spes*, 16)

Z biblického popisu se dozvídáme, že podstatnou součástí lidského života byla víra v to, co zjevil Bůh: „*Z každého stromu zahrady smíš jíst. Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.*“ (Gn 2,16–17)

Milující Bůh zjevuje pravdu o své nezištné lásce k člověku a současně s tím i pravdu o hříchu. Člověk musí vědět, že je pouze součástí stvoření, že sám vlastními silami a bez Boha ke štěstí nedospěje. Poněvadž Bůh je Láska a chce přivést všechny lidi k plnosti štěstí, dává jim příkázání, říká jim, co je pro ně dobré a co zlé. Při vyřčení zákazu jíst ze stromu poznání dobrého a zlého se řídil jen a pouze láskou. Řekl člověku, že pokud utrhne a následně pojí plod z tohoto stromu, uvěří lži, že může sám vlastními silami a navzdory Bohu dosáhnout štěstí. Když člověk nevěří Bohu, odvrhne lásku a život, volí si sebezničení a smrt. Neposlušnost vůči Bohu vede ke smrti, je pro člověka největší tragédií, a proto je hříchem. V tom spočívala podstata Božího zjevení stran zákazu požívání plodů ze stromu poznání dobrého a zlého.

Strom poznání dobrého a zlého symbolizuje rovněž bezednou žízeň tkvící v každém lidském srdci. Každý člověk prahne po dosažení plnosti nekonečného života a nekonečné lásky. Nedokáže to ovšem zvládnout pouhým svým lidským úsilím. Dokáže to jedině tehdy, když Bůh učiní, že se člověk stane „*účastným Boží přirozenosti*“ (srov. 2 Petr 1,4). Bůh člověka volá k životu bez jeho souhlasu, avšak plností štěstí ho může zahrnout teprve tehdy, když bude člověk dobrovolně přijímat zbožšťující dar Boží lásky.

Před prvotním hříchem byli lidé šťastní, nicméně jednalo se o štěstí vyvíjející se. Mělo své plnosti dosáhnout v okamžiku zbožštění jejich lidské přirozenosti, díky Boží lásce přijaté dobrovolně vírou.

Drama prvotního hříchu

Lidé před spácháním prvotního hříchu přirozeně a spontánně věřili, že ke štěstí potřebují jedině Pána Boha. Hned první zkouška zpochybnění této pravdy nevěřela z lidské viny, ale byla mu vsuge-

rována zvenčí „otcem lži“ – satanem, který je v Bibli symbolizován hadem. Je znamením reálně existujících duchovních sil zla. Jistá část andělů – čistě duchovních bytostí stvořených Bohem, jež měly zcela dobrovolně přijmout Boží lásku a láskou na ni i odpovědět – si namísto Boha zvolila sebe samy? Sebeláska je přivedla do stavu absolutního egoismu a nenávisti k Bohu.

„*Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?*“ (Gn 3,1) Tato na první pohled nevinná satanova otázka v sobě skrývá neobyčejně inteligentně připravené popichnutí: není pravda, že tě Bůh miluje, vždyť ti zakazuje jíst plody z tohoto jediného stromu. Omezuje tím tvou svobodu a brání ti v přístupu k plnosti štěstí. Satanovi šlo o to, aby v člověku vzbudil pocit nespokojenosti a křivdy. A jde ve svém pokušení ještě dál, když popírá, že hřích je pro člověka největším neštěstím a že s sebou nese smrt: „*Nikoli, nepropadnete smrti. Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.*“ (Gn 3,4–5) Znat dobro a zlo znamená být všemohoucím jako Bůh. Satan člověku namlouvá, že hřích je zdrojem opravdové svobody a štěstí, že pokud člověk odvrhne mravní zásady, otevřou se před ním nekonečné, božské perspektivy, že plného štěstí dosáhne jenom tehdy, když přestane věřit v to, co říká Bůh, a utrhe plod ze stromu poznání dobrého a zlého.

Tímto způsobem se satan pokusil o úplné zfalšování Božího obrazu v lidském vědomí. Do této chvíle člověk věřil a intuitivně zakoušel pravdu, že ho Bůh miluje, že být na něm závislý je nejvyšším dobrem. Náhle však uslyšel, že Bůh tím, jak mu zakazuje jíst z tohoto stromu, brání mu v přístupu k plnosti štěstí, a tudíž ho nemiluje. Satanovo pokušení, podané v takto lákavé a atraktivní formě, vzbudilo v myslích první lidí podezření a pochybnosti: Kdo říká pravdu, Bůh, anebo satan? Adam s Evou uvěřili, že satan, a přestali důvěřovat Bohu. A tak došlo k prvotnímu hříchu (srov. Gn 3,6).

Každý hřích je výrazem nedostatku víry v Boha a poslušnosti vůči němu. Projevuje se

dobrovolným přitakáním nebo činem, uskutečněným na základě rozhodnutí vyplývajícího ze svobodné vůle být absolutně autonomní „jako Bůh“ čili de facto proti Bohu.

Z popisu prvotního hříchu se dozvídáme, že zdrojem každého hříchu je nekalé podmanivé působení, za nimž stojí pokušitel. Nečisté, zlé a ďábelské myšlenky jsou lidem podsouvány zvenčí, a to satanem. Netvoří součást našeho přirozeného způsobu myšlení. Jelikož pocházejí zvenčí, nejsou hříchem. Tím se stávají teprve tehdy, když s nimi člověk vědomě a dobrovolně souhlasí a ztotožní se s nimi. Žádostivost a zdánlivá atraktivita zla jsou dílem satanova působení. Žádostivost pochází ze hříchu, k hříchu svádí, ale sama o sobě hříchem není. Souhlas se hříchem člověk činí ve svém srdci, rozhodnutím svobodné vůle. Proto Pán Ježíš praví, že ze srdce „*vycházejí špatné myšlenky, vraždy, cizoložství, smilství, loupeže, křivá svědectví, urážky*“ (Mt 15,19). Příčinou zla v člověku a ve světě tedy není Bůh, není jí ani tělo se svými vášněmi, ani svět, ale je jí svobodná lidská vůle. V lidském srdci probíhá nepřetržitě zápolení, nepřetržitý boj, nepřetržitě drama volby mezi věrností a poslušností Bohu a odvržením jeho přikázání a lásky.

Nedůvěra a neposlušnost vůči Bohu představují dobrovolný souhlas se zlem. To člověk je zodpovědný za zlo, které ovládne jeho srdce a skrze ně vchází do světa. Srdce je hradem v nitru, v němž vládne svobodná vůle.

Svatý Jakub píše: „*Blahoslavený člověk, který ob stojí ve zkoušce; když se osvědčí, dostane vavřín života, jež Pán zaslíbil těm, kdo ho milují. Kdo prochází zkouškou, ať neří-*

ká, že ho pokouší Pán. Bůh nemůže být pokoušen ke zlému a sám také nikoho nepokouší. Každý, kdo je v pokušení, je sváděn a váben svou vlastní žádostivostí. Žádostivost pak počne a porodí hřích, a dokonalý hřích plodí smrt. Neklamte sami sebe, milovaní bratři!“ (Jak 1,12–16)

Poté, co Adam s Evou ochutnali utržený plod, „*oběma se otevřely oči: poznali, že jsou nazí*“ (Gn 3,7). Poznání nahoty je symbolem oloupení o něco velmi důležitého, ztráty tohoto něčeho důležitého. Utržení a požití plodu ze stromu poznání dobrého a zlého neboli nedůvěra a neposlušnost vůči Bohu způsobily, že člověk se dostal do područí lži hříchu a své lidství poškodil do té míry, že se ocitl ve stavu duchovní smrti. Pravda o Bohu, člověku a existenci hříchu byla kompletně zfalšována, takže člověk sám vlastními silami nebyl s to stanout v pravdě a přijmout spásný dar Boží lásky. Ze zfalšovaného obrazu Boha se zrodil strach z něj. V důsledku tohoto v minulosti vedlo k pokusům popření Boží existence čili k ateismu. Ten je logickým důsledkem této cesty, na kterou lidstvo vkročilo skrze prvotní hřích falšující pravdu, že Bůh je láska.

Vinou prvotního hříchu se člověk stal otevřeným silám zla a zakusil tak realitu smrti. „*Ďáblou závisí však vešla do světa smrt, a kdo patří k němu, zakusí ji.*“ (Mdr 2,24)

Při této tragické události došlo k povážlivému poškození lidské přirozenosti, především její citlivosti na Boží lásku a schopnosti milovat druhého člověka.

Zlo od této chvíle začalo být pro lidi přitažlivější a více okouzlující než dobro. Celý lidský druh se ocitl v hrozivém područí hříchu a satana. Vysvobodit nás z tohoto područí mohl jedině Bůh. Z tohoto důvodu se Kristus ve své nekonečné lásce stal pravým člověkem, zakusil v celé plnosti realitu hříchu a smrti, aby skrze svou smrt na kříži a zmrtvýchvstání definitivně zvítězil nad satanem, hříchem a smrtí a vydal svědectví pravdě – takto dal každému člověku šanci na spásu čili na věčný život.

*Z Trwajcie w miłości 5/2023
přeložil -lr-*

(Redakčně upraveno)

PAPEŽŮV ŽIVOTOPIS

ŽIVOT • MOJE CESTA DĚJINAMI
Papež František a Fabio Marchese Ragona
Z italštiny přeložila Marie Kronbergerová
Odborná revize Terezie Eisnerová
Odpovědná redaktorka Anna Novotná

Autorizované memoáry papeže Františka. Čtrnáct zastavení u dějinných milníků v kontextu Františkova života od začátku druhé světové války do současnosti. Vůbec poprvé zde vypráví papež František příběh svého života, a to prostřednictvím událostí, které za posledních osmdesát let poznamenaly lidstvo. Svěřuje čtenářům i původ svých myšlenek, které mnozí považují za odvážné a pro jeho pontifikát charakteristické. Od jednoznačných postojů proti chudobě a ničení životního prostředí, až k přímému apelu na světové lídry, aby vytyčili jiný směr své politiky ohledně témat, jako je dialog mezi národy, závody ve zbrojení, boj proti nerovnostem. Knihu na základě svých rozhovorů s papežem Františkem uspořádal vatikánský korespondent televize *Mediaset* Fabio Marchese Ragona.

Nakladatelství Práh s.r.o.

Váz., přebal, 130x205 mm, 288 stran, 349 Kč

KNĚŽSKÁ SPIRITUALITA

KŘÍŽ KNĚŽŮV
P. Emilián Soukup OP
Editor P. ThLic. Radovan Hradil, Th.D.

Meditace dominikánského kněze, ThDr. Emiliána Soukupa (1886–1962), jsou určeny především kněžím, ale podnětné mohou být i pro ty, kdo chtějí hlouběji pochopit podstatu kněžské služby. Všichni, zvláště kněží, stojí na Kalvárii. Ježíš nám dal podíl na svém kříži, který pro člověka zůstává velkým duchovním tajemstvím. Jak zapojit Kristův kříž do kněž-

ského a křesťanského života? K odpovědi na tuto otázku nás doprovodí právě tato knížka, která vyšla poprvé s církevním schválením v roce 1932. Aktualnost tématu trvá stále, stejně tak jako služebné kněžství. Zvláště v dnešní době, kdy se kněžská identita do značné míry vytrácí, však nabývá na významu.

Matice cyrilometodějská s. r. o. • Druhé vydání, v MCM první Brož., 115x170 mm, 120 stran, 157 Kč

PRO DĚTI

VĚŘÍM • VYPRÁVĚJ MI O VYZNÁNÍ VÍRY
Bruno Ferrero – Anna Peirettiová
Z italštiny přeložila Lada Marešová
Ilustrace Juraj Martiška
Odpovědná redaktorka Kristína Veselá

Bůh je nekonečný a všemohoucí a v Ježíši Kristu se stal člověkem. Jak si to máme představit? Jak vůbec mluvit o velikých tajemstvích víry? Pro děti, rodiče i katechety je vyznání víry – neboli krédo – obrovskou výzvou. Zkušení autoři Bruno Ferrero a Anna Peirettiová umí tato tajemství víry dětem přiblížit. Drobná knížka, rozdělená do 12 částí a ilustrovaná Jurajem Martiškou, seznamuje děti s jednotlivými články víry.

Karmelitánské nakladatelství ve společnosti KatMedia s. r. o. Váz., 195x155 mm, křídový papír, 64 stran, 269 Kč

JEŽÍŠ MŮJ SPASITEL
Kresby Lucie Kvěčová

Leporelo pro nejmenší děti se základními výjevy Ježíšova života – narození, 12letý Ježíš učí v chrámě, Ježíš a děti, poslední večeře, ukřižování, zmrtvýchvstání.

Matice cyrilometodějská s. r. o. Leporelo, A6, 6 stran, 49 Kč

Objednávky knih – tel. 733 741 841, 587 405 431 • Administrace a inzerce týdeníku Světlo – tel./fax 585 222 803
Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 779 00 Olomouc, e-mail: objednavky@maticecm.cz

Nabídku knih a devocionálií najdete na našich webových stránkách www.maticecm.cz.

2019/12030

TZ

779 00 Olomouc
Dolní nám. 24
Matice cyrilometodějská s. r. o.